

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/43/2012
Identifikačné číslo spisu:	2011200705
Dátum vydania rozhodnutia:	18.09.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Ida Hanzelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:2011200705.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Jozefa Milučkého v právnej veci žalobkyne: Bc. Q. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX V., zast. advokátom JUDr. Miroslavom Michaličkom, so sídlom Vájslova č. 11, 917 02 Trnava, proti žalovanému Generálnemu riaditeľstvu ZVJS, Šagátová 1, 813 04 Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. GR ZVJS-3-11-4/14-2011 zo dňa 10.10.2011, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/112/2011-67 zo dňa 28. júna 2012 v znení opravného uznesenia č.k. 14S/112/2011-83 z 30. júna 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/112/2011-67 zo dňa 28. júna 2012 v znení opravného uznesenia č. k. 14S/112/2011-83 z 30. júla 2012 p o t v r d z u j e .

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni trovy odvolacieho konania v sume 134,79 Eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet právneho zástupcu JUDr. Miroslava Michaličku.

Odôvodnenie

Rozsudkom krajského súdu bolo zrušené rozhodnutie žalovaného, ktorým zamietol odvolanie a potvrdil personálny rozkaz riaditeľa ÚVTOS a ÚVV v Leopoldove č. 319 z 29.7.2011 a ktorým bola žalobkyňa dňom 31.7.2011 podľa § 35 ods. 1 písm. f/ zák. č. 73/1998 Z.z. odvolaná z funkcie vedúcej sestry a zaradená do funkcie sestry na úseku ošetrovateľskej starostlivosti v Leopoldove. Dôvodom odvolania žalobkyne bolo podľa dôvodovej časti personálneho rozkazu

- Odporúčanie kontrolnej skupiny generálneho riaditeľstva č. GR ZVJS-13-1/14-2011 a
- Pokyn generálneho riaditeľa ZVJS

nakoľko podľa kontrolného zistenia dochádza od ustanovenia riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby v Leopoldove dňa 15.01.2011 do funkcie v čase neprítomnosti vedúceho lekára zdravotníckeho zariadenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby v Leopoldove k vzťahu bezprostrednej nadriadenosti a podriadenosti riaditeľa a jemu blízkej osoby npor. Bc. Q. G. (manželka), ustanovenej vo funkcii vedúca sestry úseku ošetrovateľskej starostlivosti zdravotníckeho zariadenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby v Leopoldove.

Krajský súd po prejednaní veci zistil, že žalobkyňa bola ustanovená dňa 01.08.2006 do funkcie vedúcej sestry zdravotníckeho zariadenia ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, pričom jej manžel bol dňa 15.01.2010 ustanovený do funkcie riaditeľa ústavu. Pri uvedení do funkcie manžela žalobkyne tento upozornil, že jeho manželka vykonáva v ústave funkciu vedúcej sestry s tým, aby v budúcnosti nevznikol problém ohľadne výkladu ust. § 18 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z., ktorý bráni tomu, aby osoby v príbuzenskom pomere boli navzájom bezprostredne podriadené, resp. nadriadené. Je zrejmé, že v čase ustanovenia manžela žalobkyne do funkcie riaditeľa sa neposudzoval tento stav tak, že by bol v rozpore s ust. § 18 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z.

Dňa 18.02.2011 vykonala kontrolná skupina GR ZVJS Bratislava kontrolu úrovne stavu personálnej práce a dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov ako aj interných predpisov, pričom vo svojom protokole zo dňa 18.02.2011 skonštatovala, že pplk. Mgr. V. G. bol dňa 15.01.2010 ustanovený do funkcie riaditeľa ústavu a od uvedeného času dochádza v čase neprítomnosti vedúceho lekára zdravotníckeho zariadenia ÚVTOS a ÚVV v Leopoldove ku vzťahu bezprostrednej nadriadenosti a podriadenosti riaditeľa a jemu blízkej osoby - npor. Q. G. (manželky riaditeľa), ktorá pracuje vo funkcii vedúca sestra úseku ošetrovateľskej starostlivosti zdravotníckeho zariadenia ÚVTOS a ÚVV v Leopoldove. Kontrolná komisia doporučila uvedenú situáciu riešiť v súlade s ust. § 35 ods. 1 písm. f/ zákona a následným ustanovením npor. Q. G. do funkcie tak, aby bolo rešpektované ust. § 18 ods. 1 zákona.

Riaditeľ ústavu na základe odporúčení tejto kontrolnej skupiny a na základe pokynu generálneho riaditeľa vydal personálny rozkaz, ktorým svoju manželku odvolal z funkcie vedúcej sestry a zaradil ju na funkciu sestry úseku ošetrovateľskej starostlivosti zdravotného zariadenia ústavu.

Krajský súd v tejto súvislosti považoval za potrebné z hľadiska právneho posúdenia zákonnosti rozhodnutia žalovaného posúdiť, či riaditeľ ústavu je bezprostredne nadriadený vedúcej sestre zdravotníckeho zariadenia.

Krajský súd uviedol, že žalovaný poukazuje na § 9 ods. 3 organizačného poriadku, podľa ktorého riaditeľ ústavu priamo riadi okrem iného aj vedúceho lekára zdravotníckeho zariadenia. Súčasne žalovaný poukazuje aj na ust. § 5 ods. 1 organizačného usporiadania a popisov služobných činností a pracovných činností príslušníkov zboru a zamestnancov zboru služobne a pracovne zaradených v zdravotníckom zariadení ÚVTOS a ÚVV v Leopoldove, podľa ktorého vedúci lekár zdravotníckeho zariadenia podľa § 4 riadi, organizuje, kontrolu a hodnotí činnosť príslušníkov zboru a zamestnancov služobne a pracovne zaradených v zdravotníckom zariadení v rozsahu ustanovenom internými predpismi. Z výkladu týchto dvoch ustanovení žalovaný dospel k záveru, že v prípade neprítomnosti vedúceho lekára ústavu dochádza k bezprostrednému vzťahu nadriadenosti a podriadenosti vo vzťahu riaditeľ - vedúca sestra.

Čo sa týka úvahy súdu na otázku bezprostrednosti, považoval súd za potrebné túto otázku riešiť z hľadiska právneho, ale aj gramatického, kedy treba vysvetľovať bezprostredne jednoznačne a nie príliš extenzívne. V danom prípade podľa názoru súdu synonymum slova bezprostrednosti je slovo priamo. V takomto prípade treba ust. § 18 ods. 1 zák. č. 73/1998 Z.z. vykladať tak, že musí ísť o priamu podriadenosť žalobkyne vo vzťahu k riaditeľovi ústavu, ktorý je jej manželom.

Súd nezistil, v interných predpisoch žalovaného, že tento služobný priamy vzťah skutočne v danom prípade existuje. Jednoznačne z ust. § 5 ods. 1 organizačného poriadku vyplýva, že priamym nadriadeným žalobkyne ako vedúcej sestry zdravotníckeho zariadenia je vedúci lekár.

Kontrolná skupina síce skonštatovala, že neprítomnosťou vedúceho lekára dochádza k bezprostrednému vzťahu nadriadenosti a podriadenosti riaditeľa ústavu - vedúca sestra, ale súd považuje tento záver len za hypotetickú možnosť, stav ktorý by nastal, keby v ústave nebol vedúci lekár, resp. keby v ústave nebol ani vedúci úseku, po prípade keby neexistovala možnosť zo strany služobne nadriadených žalobkyne, aby v prípade neprítomnosti vedúceho lekára bola poverená iná osoba na jeho zastupovanie tak ako to má na mysli ust. § 39 zákona č. 73/1998 Z.z.. Podľa tohto ustanovenia policajta v štátnej službe alebo dočasnej štátnej službe ak s tým súhlasí, možno písomne poveriť na nevyhnutne potrebný čas, najdlhšie však na jeden rok zastupovaním iného policajta v riadiacej funkcii počas jeho neprítomnosti alebo výkonom dočasne neobsadenej riadiacej funkcie. toto ustanovenie zákona umožňuje, že riaditeľ ústavu môže poveriť osobu v služobnom pomere zastupovaním vedúceho lekára alebo vedúceho úseku zdravotníckeho zariadenia, ak títo nie sú na pracovisku a tým zamedziť, aby došlo k porušeniu ust. § 18 ods. 1 zák. č. 73/1998 Z.z..

Okrem toho je potrebné podľa krajského súdu vychádzať aj zo samotného textu ust. § 18 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z., z ktorého vyplýva, že policajti, ktorí sú blízkymi osobami podľa osobitného predpisu sa nesmú zaradiť tak, aby došlo k bezprostrednej podriadenosti. Z textu tohto ustanovenia vyplýva povinnosť orgánu zaraďujúceho pracovníka v štátnej službe do funkcie, že už pri zaraďovaní je povinný skúmať, či neexistuje riziko porušenia tohto ustanovenia, keďže v texte je uvedené, že „nesmú sa zaradiť“. Žalovaný zrejme posudzoval túto skutočnosť už pri ustanovovaní manžela žalobkyne do funkcie riaditeľa ústavu. V tomto smere sa zdá preto logická námietka žalobkyne, že táto otázka bola v minulosti zo strany žalovaného riešená. Súčasný výklad žalovaného je preto prekvapivý a právne neodôvodnený. S touto námietkou sa žalovaný vôbec nezaoberal, pričom v rozhodnutí v súvislosti s touto námietkou doslova uviedol, že „skutočnosť, že 15.01.2010 bol plk. Mgr. G. ustanovený do funkcie riaditeľa ústavu a v tom čase bola žalobkyňa vo funkcii vedúcej sestry zdravotného zariadenia ústavu, nemá vplyv na zákonnosť odvolaním napadnutého personálneho rozkazu“. Žalovaný v rozhodnutí žiadnym spôsobom nezdôvodnil svoj rozdielny postoj k danému problému a odvolal sa len na personálny rozkaz riaditeľa ústavu. Z odôvodnenia tohto personálneho rozkazu ako prvostupňového rozhodnutia správneho orgánu však jednoznačne vyplýva, že tento bol vydaný len na základe odporúčení kontrolnej komisie zriadenej žalovaným a na pokyn služobne nadriadenej osoby - generálneho riaditeľa zboru väzenskej a justičnej stráže.

Vzhľadom na hore uvedené skutočnosti krajský súd rozhodol tak, že napadnuté rozhodnutie vydané na základe nesprávneho právneho posúdenia zrušil a vec vrátil správneho orgánu na ďalšie konanie s tým, že pri novom konaní vo veci je správny orgán viazaný vysloveným právnym názorom súdu.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie žalovaný žiadajúc jeho zmenu a zamietnutie žaloby. Odvolanie odôvodnil tým, že

1. Poukázal na nejednotný výklad pojmu „bezprostrednosť“ v § 18 zák. č. 73/1998 Z.z. krajským súdom a podľa Upozornenia prokurátora č. Hd 6/2010 z 12.10.2010, pričom sa súd nevysporiadal s právnym názorom prokurátora napriek tomu, že žalovaný z neho pri svojom rozhodnutí vychádzal.
2. Poukázal na bezprostrednú podriadenosť v čase dochádzkových odchýlok - neprítomnosť na pracovisku vedúceho lekára a nesúhlasil s názorom súdu, že ide len o hypotetickú možnosť. Podľa názoru žalovaného inštitút poverenia zastupovaním, ako to uviedol súd s poukazom na § 39 zákona, sa využíva v prípadoch minimálne dvojtyždňovej neprítomnosti v službe, z dlhodobého hľadiska je nesystémové, administratívne náročné a nesystémové v praxi ťažko realizovateľné a preto s názorom súdu žalovaný nesúhlasí.
3. Uviedol, že pri ustanovení pplk. Mgr. G. na funkciu riaditeľa ÚVTOS a ÚVV Leopoldov 15.1.2010 bol príbuzenský vzťah riadne posúdený, ale až 10.10.2010 (po doručení upozornenia prokurátora) boli tematické kontroly personálneho odboru zamerané na kontrolu dodržiavania § 18 ods. 1 zákona v zmysle zmieneného upozornenia prokurátora.
4. Žalovaný po doručení upozornenia prokurátora nemal inú možnosť, ako postupovať v jeho zmysle.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil a aby žalovaného zaviazal k náhrade trov odvolacieho konania. Odvolacieho tvrdenia žalovaného označil za nedostatočné pre právne posúdenie jeho dôvodnosti. K Upozorneniu prokurátora č. Hd 6/2010 zo dňa 12.10.2010 sa vyjadril, že pre súd pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia žalovaného, nie je právne záväzné, teda súd nie je viazaný právnym názorom prokurátora vo veci. Súd zároveň nie je povinný vyjadrovať svoj právny názor k právnemu stanovisku prokurátora.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „odvolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu na základe odvolania, ktoré bolo podané osobou na to oprávnenou (§ 201 OSP) v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 OSP), ktoré spĺňa náležitosti vyžadované zákonom (§ 205 ods. 1 OSP) a ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je takýto opravný prostriedok prípustný (§ 250ja ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 druhá veta OSP) a dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP, keď verejné vyhlásenie rozhodnutia vopred oznámil v súlade s § 156 ods. 3 OSP.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd prvostupňové rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa názoru odvolacieho súdu skutkové závery krajského súdu zodpovedajú obsahu spisu a sú medzi účastníkmi nesporné. Dôvody odvolania žalovaného skutkové závery krajského súdu nespochybňujú.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym posúdením veci tak, ako je uvedené v rozsudku krajského súdu a citované aj v tomto rozsudku. Právny záver krajského súdu odôvodňujúci zrušenie rozhodnutia žalovaného je vecne správny, argumentačne zrozumiteľný, logický a poskytuje spravodlivú ochranu práva žalobkyne na výkon povolania vo funkcii, do ktorej bola ustanovená už skôr, ako bol do inej funkcie ustanovený jej blízky rodinný príslušník (manžel).

K odvolacím dôvodom žalovaného, ktoré nemohli spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia krajského súdu, odvolací súd uvádza

1. Výklad pojmu „bezprostrednej podriadenosti“ krajským súdom zodpovedá skutkovým okolnostiam danej veci a niet žiadneho dôvodu, aby sa krajský súd vysporiadal s právnym názorom prokurátora, ktorý vyslovil v inej skutkovej situácii. Ani samotné Upozornenie prokurátora Hd 6/2010 svojim obsahom nesvedčí tomu záveru, aby bolo aplikované ako všeobecné výkladové stanovisko, aj na iné skutkovo rozdielne prípady.

2. Zo zisteného skutkového stavu je nesporné, že vedúci lekár patrí do priamej riadiacej pôsobnosti riaditeľa ústavu. Uvedená skutočnosť však sama osebe nemôže postačovať pre záver, že v čase neprítomnosti vedúceho lekára by vedúca sestra (patriaca do priamej riadiacej pôsobnosti vedúceho lekára) patrila nevyhnutne do priamej riadiacej pôsobnosti riaditeľa ústavu. Vedúca sestra zrejme nie je podľa všeobecnej skúsenosti v postavení, aby nahrádzala v neprítomnosti vedúceho lekára zdravotníckeho zariadenia a nevyplyva to ani z interných predpisov žalovaného.

3. Ak pri ustanovení manžela žalobkyne do funkcie riaditeľa, ako to uvádza sám žalovaný, boli posúdené všetky okolnosti príbuzenského vzťahu, je v rozpore s princípom právnej istoty a nediskriminácie každé následné opatrenie, ktoré je namierené proti slabšiemu nižšie postavenému ale skôr etablovanému zamestnancovi.

4. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom žalovaného, že po upozornení prokurátora nemal inú možnosť, ako postupovať v jeho zmysle. V bode 1. bolo poukázané na otázku záväznosti predmetného upozornenia. Odvolací súd len pripomína, že postup žalovaného v danej veci bol formálny a formalistický a nezohľadňujúci rozdielne skutkové okolnosti a najmä ak odvolanie žalobkyne z funkcie bolo uskutočnené na pokyn generálneho riaditeľa, jeho rozhodnutie vydané v odvolacom konaní nesie aj bremeno možnej zaujatosti.

Z týchto dôvodov odvolací súd prvostupňový rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 OSP potvrdil.

Podľa § 250k ods. 1 OSP žalobkyňa bola priznaná náhrada trov konania za jeden úkon v odvolacom konaní v sume 127,60 Eur + 7,63 Eur paušál, spolu v sume 134,79 Eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.